

Verksamhetsberättelse 2017

Social omsorg, vård och stöd

FoU Västernorrland

Social omsorg, vård och stöd 2017

Sirpa Virtanen
Chef Social hållbarhet
och FoU

Maria Holknekt
Utvecklingssamordnare
funktionsnedsättning

Jessica Eriksson
Utbildningsledare
Barn & unga

Åsa Blomberg
Utvecklingssamordnare
Barn & unga

Camilla Carpholt
Utvecklingssamordnare
Missbruk & beroende
Psykisk hälsa

Ingrid Säterberg
Utvecklingssamordnare
Äldreområdet

Forskning & Utveckling - FoU Västernorrland 2017

Sheila Zimic
Fil Dr. Data och systemvetenskap, forskning och metodutveckling

Malin Bolin
Forskare Organisering & arbetsmiljö

Viktoria Skoog
Fil Dr. Socialt arbete
Forskare Social barnavård

Carolina Klockmo
Fil Dr. Hälsovetenskap
Missbruk, funktionshinder och rehabilitering

Sobani Wijesekera
Assistent

Madeleine Blusi
Fil Dr. Äldreområdet
omvårdnad

Anders Fisk
Samordnare, handledare
Ansvarig VFU-centrum

Social omsorg, vård och stöd

Övergripande

De kommunala välfärdssystemen står inför stora utmaningar. För att möta utmaningarna är det av största vikt att socialtjänsten har tillgång till personal med rätt kompetens i en kunskapsbaserad verksamhet. Kommunförbundet erbjuder länets socialtjänster ett långsiktigt och sammanhållet utvecklingsstöd till såväl länsgemensamma satsningar som till enskilda kommuners verksamhets- och kunskapsutveckling. Socialtjänsterna stöds också i olika nationella kunskapsutvecklingsprocesser och länsgemensamma utvecklingsprojekt med de resurser som verksamheten besitter.

Socialtjänsterna stöds genom att vi:

- Bidrar till utveckling av likvärdig välfärd genom länsgemensam forskning, utveckling och samverkan inom socialtjänstens prioriterade utvecklingsområden (Barn & unga, Missbruk & beroende, Äldre, Funktionsnedsättning, Psykisk hälsa, e-tjänster, Uppföljning & utvärdering, Kompetensförsörjning, Brukarmedverkan samt Kunskapsutveckling)
- Utgör en arena för kunskapsutveckling som stärker den professionella kompetensen, ger brukarna inflytande och integrerar forskning och praktik
- Samordnar samverkan och sprider kunskap om resultat
- Agerar för bättre sammanhållna välfärdstjänster tillsammans med våra samarbetspartners

Övergripande verksamhetsmål 2017-2018

- **Stödja såväl länsgemensamma som de enskilda verksamheternas utvecklingsprocesser. Ständigt utveckla det samordnande och vetenskapliga stödet för socialtjänsten i de olika nationella och länsgemensamma utvecklingsprojekten.**

Kommunförbundet har använt de länsgemensamma resurserna både till enskilda verksamheters utveckling och länsgemensamma satsningar utifrån socialchefsnätverkets prioriteringar och långsiktiga verksamhetsmål. Prioriteringarna och målsättningarna följs upp och revideras årligen av socialchefsnätverket. Kommunförbundet har fortsatt en intern verksamhetsutveckling för att effektivisera våra resurser. Det görs genom att samordna och

använda både den erfarenhetsbaserade och den vetenskapliga kunskapen i de uppdrag vi får av länets socialtjänster. Detta sker kontinuerligt i verksamhetens egna lednings- och utvecklingsarbeten på regelbundna träffar och utvecklingsdagar samt i seminarier med nätverken inom verksamhetsområdet.

Kommunförbundet utvecklar stödet till kommunerna så att det förstärker kunskapsutvecklingen i praktiken. Detta innebär framför allt att tillgängliggöra befintlig kunskap och tillämpningen av den men också av att stödja verksamheternas egen kunskapsproduktion. Detta har skett i form av FoU-cirklar för socialtjänstens personal, kunskapsunderlag för utvecklingsprocesser, handledning i utvecklingsarbeten, projekt- och processutvärderingar och -stöd.

Under 2017 har ett samarbete med relevanta myndigheter och SKL inletts för att förbättra utvecklingen av kunskapsstöd till praktiken och tillvarata dess erfarenhetsbaserade kunskap. Kommunförbundet medverkar i den nationella utvecklingen av socialtjänstens kunskapsstyrningssystem och påverkar bland annat utformningen av Fortes forskningsprogram för välfärden och översynen av den nuvarande socialtjänstlagen. Flera av medarbetarna medverkar i olika verksamhetsområdets nationella expertgrupper.

Kommunförbundet har under 2017 fortsatt att stödja socialtjänsten i deras mottagande av ensamkommande barn, nu som en integrerad del i samordnarfunktionen för barn och unga. Kompetensutvecklingen har förstärkts med projektmedel från Länsstyrelsen för att bemöta de nya behoven inom socialtjänsten. Kommunförbundet stödjer länets socialchefer i deras strävan efter att stärka socialtjänsternas framtida kompetensförsörjningsförmåga och samordnar flera verksamheter och projekt inom kompetensförsörjningen. Kommunförbundet har även varit dialogpartner i frågor kring nya yrkesutbildningar inom verksamhetsområdet, samordnar ett projekt inom LSS: "Titulatur och kompetens", samt stödjer samarbetsprojektet "Kvalitetssäkrad introduktion i vård och omsorg" (KIVO). Kommunförbundet har tillsammans med Landstinget utvecklat former för att organisera, följa upp och utvärdera samverkan.

Övergripande

FoU Västernorrland har på uppdrag av Sveriges kommuner och landsting arbetat med att utvärdera kunskapsunderlaget inom ADHD. Kommunförbundet har tillsammans med Landstinget och socialtjänsterna tagit fram en handlingsplan för psykisk hälsa inom den nationella överenskommelsen.

FoU Västernorrland har gjort flera forskningsansökningar för att stärka kunskapen inom kompetensförsörjningsområdet.

- **Långsiktig försörja socialtjänsten med ett praktiskt verksamhetsstöd för en kontinuerlig kunskapsutveckling. Arbeta för att socialtjänsternas behov och personal ska ha en aktiv och central roll i kunskapsutvecklingen.**

Kommunförbundet har under 2017 fått utökade uppdrag inom för socialtjänsten strategiskt viktiga gemensamma verksamheter. Ett nytt forskningsområde med en egen forskningsresurs har startats: socialtjänstens organisation, ledning och arbetsmiljö.

Vård och omsorgscolleges arbete har påbörjat samarbetet med den övriga kompetensförsörjningsutvecklingen inom socialtjänstens område.

Kommunförbundet har sjösat ett nytt uppdrag utifrån en omfattande FoU-rapport om utvecklingsbehov inom verksamhetsförlagd utbildning för sjuksköterskor (VFU) genom att skapa en kvalitetshöjande samordningsfunktion.

Kommunförbundet har fortsatt utvecklingsuppdrag för en gemensam verksamhetsform för familjehemsvården, som baseras på en utredning av FoU Västernorrland om hur barnens behov bättre kan mötas av familjehemsvården.

Kommunförbundet har under de senaste åren drivit omfattande kompetensutvecklingsinsats inom Barn och Unga. Utbildningsinsatserna bygger på socialtjänsternas inventerade behov och formas utifrån kontinuerlig dialog med deltagarna. Kompetensutvecklingen ska ha ett utökat uppdrag mot flera verksamhetsområden inom socialtjänsten. FoU Västernorrland har under 2017 publicerat två FoU-rapporter om lokala utvecklingsprocesser som är efterfrågade både lokalt och nationellt.

- **Samordna samverkan med centrala aktörer. Samverkan ska ytterst leda till att individer kan få rätt insatser vid rätt tidpunkt av rätt huvudman, en kunskapsbaserad verksamhet med andra ord.**

Kommunförbundet har samordnat information om Länsstyrelsen Västernorrlands relevanta utbildningar för socialtjänstens personal på Kommunförbundets hemsida.

Kommunförbundet har med Länsstyrelsen Västernorrland samordnat arbetet mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och i länsövergripande ANDT (står för alkohol, narkotika, dopning och tobak).

Kommunförbundet har under året samordnat samverkansmöten med Landstinget Västernorrland för SocialKOLA och Beredningsgrupp. SocialKOLA, politiskt samverkansforum för socialtjänstens och Landstinget: fem möten varav två internat.

Beredningsgrupp, tjänstemannaforum för samverkan socialtjänst och Landstinget: nio möten varav två internat.

Kommunförbundet Västernorrland har också under året deltagit i samverkansdagarna med Jämtland-Härjedalens motsvarighet till huvudmannasamverkan (SVOM) i Åre. Socialnämndspresidiet och skolpresidiet har haft ett första gemensamt möte för att etablera samverkan inom viktiga gemensamma frågor. Samverkan har även skett med de fyra nordligaste länens region- eller kommunförbund samt landets FoU-verksamheter i årliga konferenser och möten. Kommunförbundet samverkar med ett antal övriga aktörer som exempelvis länets universitet.

Kommunförbundet har också samordnat samverkan mellan socialtjänsterna på politisk- och tjänstepersonsnivå samt brukarråd i 22 olika nätverk för förvaltningschefer, verksamhets/avdelningschefer samt specialister inom prioriterade fokusområden i ett hundratal möten och ett antal internat. Kommunförbundets samordningsfunktioner har kontinuerligt arbetat för att systematisera mötesadministrationen och strukturera utvecklingsarbetet så att mötesdeltagande i nätverken underlättas. Exempel på detta är nätverkens egna årliga planer för sitt arbete samt prioriteringar för de läns-gemensamma utvecklingsprocesserna.

Övergripande

De flesta möten på politisk och högsta tjänstemannanivå bereds i särskilda möten med ordföranden. Många möten är i internatform för att skapa förutsättningar för analys och strategiskt ledningsarbete. I utvecklingsarbetet ingår även att ständigt förbättra former för kommunikation och förankring.

- **Verka för att de lokala och länsgemensamma behoven och erfarenheterna lyfts i regionala, nationella och internationella sammanhang.**

Kommunförbundets medarbetare har under året deltagit i nationella projekt, expertråd och nätverk för att utveckla en verkningsfull struktur för kunskapsstyrning på lokal, regional och nationell nivå. Kunskapsstyrningen syftar till att underlätta socialtjänsternas kunskapsbaserings så att professionen får tillgång till bästa tillgängliga kunskapen inom sitt område. I de nationella sammanhangen har Kommunförbundets representanter möjlighet att förmedla de lokala verksamheternas erfarenheter och behov samt påverka utformningen av utvecklingsarbete på nationell nivå. Resultat av länets utvecklingsarbeten sprids i dessa sammanhang.

Kommunförbundet deltog även på årets Socialchefs dagar i Östersund. På plats fanns en välbesökt monter med presentation av socialtjänstens länsgemensamma utvecklingsarbete.

Mål och aktiviteter 2017 - Övergripande

Ledning och styrning av den länsgemensamma verksamhets- och kunskapsutvecklingen inom socialtjänstens område.

- **Mål: Tydlig ledning och styrning som skapar förutsättningar för verksamhets- och kunskapsutveckling inom prioriterade områden**

Samordna nätverk för ledning av socialtjänstens utvecklingsarbete.

Kommunförbundet har samordnat fyra möten för socialnämndspresidiet.

Socialchefs nätverket har haft tio möten varav två internat. Socialchefs nätverket har en årlig planering och uppföljning av sitt nätverksarbete och av prioriterade utvecklingsarbeten. Planen revideras och följs upp årligen och ger underlag för Kommunförbundets verksamhetsplan och prioritering av resurser.

Under 2017 har gemensamma seminarier med verksamhetens personal genomförts. Nya prioriterade utvecklingsområden har lyfts och pågående utvecklingsarbeten återkopplats löpande.

Delta i nationella nätverk och utvecklingsarbete för kunskapsstyrning.

Kommunförbundet deltar regelbundet på nätverket för Regionala samverkans- och stödstrukturer hos Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Inom nätverket pågår det nationella utvecklingsarbetet "Modell för långsiktig samverkan om kunskapsutveckling mellan de regionala samverkans- och stödstrukturerna och nationell nivå". Utvecklingsarbetet bygger på dialog mellan den lokala, regionala och nationella nivån och syftar till att stärka utvecklingen av relevant kunskapsstöd utifrån den lokala nivåns behov. Kommunförbundet deltar i två prioriterade pilotarbeten: Systematisk uppföljning och utvärdering samt utformning av Fortes forskningsprogram för välfärd.

Kommunförbundet har även representerat länets socialtjänster i etableringsfasen av ett Regionalt kunskapscentrum för Psykisk hälsa inom den norra sjukvårdsregionen.

Stödja länets representanter i deras arbete inom kunskapsstyrningen på nationell, läns- och lokal nivå.

Utvecklingen av socialtjänstens kunskapsstyrningssystem inbegriper både det nationella socialchefs nätverket, Nationella samverkan för kunskapsstyrning för socialtjänsten (NSK-s) och nätverket för regionala samverkans- och stödstrukturer (RSS). Länet finns representerat i alla nätverk och återkoppling av det nationella arbetet sker i socialchefs nätverket.

Mål och aktiviteter 2017 - Övergripande

Dokumentationen sparas på den gemensamma dokumentplattformen, ProjectCompanion. Representanterna har separata samrådsmöten för dialog och samsyn i aktuella frågor. Kommunförbundets representant är även ersättare på NSK-s möten.

Bidra till strukturerade arbetsformer och samverkansformer för långsiktig utvecklingsarbete.

Det omfattande utvecklingsarbete som bedrivs lokalt, i länet och på nationell nivå ska bygga på de lokala verksamheternas behov. Detta kräver ett systematiskt sätt att ta reda på de lokala behoven och kommunicera dessa på regional och nationell nivå. Den nationella nivån med olika myndigheter och aktörer är intresserade av att utforma sitt arbete så att det tillgodoser de lokala behoven och är användbart i det dagliga arbetet. Centralt för positiva effekter är dialog och kommunikation på alla nivåer. Kommunförbundet utgör en arena för detta utvecklingsarbete genom nätverken och det långsiktiga, strukturerade arbetssätt som förankras på lokala nivån.

e-tjänster i välfärden

- **Stödja och samordna utveckling av kommunernas e-tjänster inom socialtjänsten och nära liggande hälso- och sjukvård.**

Tillsammans med kommunerna planera för en framtida utveckling inom området.

Ett nätverk för e-hälsa inom äldreomsorgen har etablerats, med representanter från de sju kommunerna. Tillsammans med kommunerna har vi arbetat vidare med de olika stegen i genomförandet av länsgemensamma strategin för verksamhetsutveckling med e-tjänster. Måluppfyllelsen har varit god, varvid planering för fortsatt utveckling inom området har skett.

Medverka som socialtjänstens representant i projektet IMPROVE som utvecklar e-tjänster med ett glesbygdsperspektiv.

I samverkan med nätverket för e-hälsa inom äldreomsorgen har projektet IMPROVE arrangerat en internationell konferens och kunskapsdag på temat "Open innovation in the co-creation of public services" för berörda i länets kommuner.

Driva och stödja genomförandet av pilotverksamheter inom området.

Vi har drivit och varit stödjande i genomförandet av fyra utvalda pilotverksamheter inom området digital teknik i hemtjänsten, samt tillsammans med kommunerna tagit fram en film om Digital teknik i hemtjänsten. Syfte med filmen var att kommunicera välfärdsteknik, samt att använda som utbildnings- och inspirationsmaterial i kommunernas arbete med att implementera e-tjänster inom äldreomsorgen.

Genom kompetensen på FoU bevaka och sprida utvecklingsresultaten lokalt, regionalt, nationellt och internationellt inom området.

FoU har arbetat med att bevaka och sprida utvecklingsresultaten.

Uppföljning och utvärdering

- **Mål: Genom uppföljning och utvärdering stödja kommunernas förmåga att utveckla och utforma välfärdstjänsterna effektivt på individ, verksamhets- och systemnivå.**

Utvärdera och utveckla LOKE som ett instrument för verksamhetsnära lärande och professionens utvecklande av kunskap.

Fortsatt stöd för verksamhetsuppföljning erhålls via LOKE/Netigate.

Uppföljning och utvärdering

Under 2017 har en verksamhet i Ånge startat igång med verksamhetsuppföljning enligt LOKE/Netigate och en verksamhet i Timrå har börjat använda verktyget för en brukarundersökning. Gemensam träff har samordnats tillsammans med Länsstyrelsen gällande uppföljning – Våld i nära relationer. Därutöver har flera verksamheter fått utvecklingsstöd och analysstöd så som att uppdatera frågor för uppföljning och att ta fram specifik verksamhetsstatistik. Under våren genomfördes en enkätundersökning om verksamheternas användning av LOKE/Netigate.

I utformningen av prioriterade länsgemensamma utvecklingsprojekt integrera forskning och praktik.

Under våren 2017 genomfördes en enkätundersökning om verksamheternas användning av LOKE/Netigate, stödet för systematisk verksamhetsuppföljning. Resultaten presenterades för socialcheferna och med stöd av resultaten formulerades ett forskningsuppdrag. Forskningsuppdraget har initierats av socialcheferna och syftar till att bidra till kunskapsutvecklingen gällande användningen av uppföljningssystem inom socialtjänstens verksamhetsområden. Två fokusgruppintervjuer har genomförts hösten 2017 och arbetet fortsätter under 2018.

Bidra till att följa upp och utvärdera de länsöverenskommelser och avtal som utgör grunden för samverkan.

Under året har uppföljningar/revideringar av dessa överenskommelser genomförts eller startats:

- *Huvudöverenskommelsen med LVN.*
- *Överenskommelsen för Barn och unga (MITTBUS)*
- *Samordnad individuell planering (SIP) samt missbruk och beroende.*
- *Överenskommelse om hälso-och tandhälsoundersökningar för placerade barn (framtagen 2017)*
- *Överenskommelsen om Trygg och säker utskrivning från slutna vård.*

Utföra uppdragsbaserade utvärderingar tillsammans med personalen på de kommunala verksamheterna.

Länsgemensam uppföljning av Hem för vård och boende (HVB) har utvecklats genom kontinuerliga träffar med nätverket för HVB-uppföljning. En enkätundersökning till HVB-hemmen har genomförts, behov av uppföljning har identifierats, en processkartläggning har påbörjats och gemensamma mallar, rutiner och dokument har kommit till stånd.

Utveckla Öppna Jämförelser (ÖJ) som ett verktyg för socialtjänsternas verksamhetsplanering och uppföljning.

Tillsammans med kommunerna har vi arbetat för att utveckla stödstrukturen för systematisk uppföljning och verksamhetsutveckling. Ett kvalitetsnätverk med representanter från samtliga kommuner i Västernorrland har etablerats. Nätverket träffas kontinuerligt (ca: 4 ggr/år). Nätverket har identifierat behov av stöd inom området samt arbetat med att utveckla Öppna Jämförelser (ÖJ) som ett verktyg för socialtjänsternas verksamhetsplanering och uppföljning. Bland annat har nätverket identifierat positiva områden samt förbättringsområden utifrån ÖJ som är gemensamma för hela länet.

Brukarmedverkan

- **Mål: Stödja och samordna utveckling av reellt brukarinflytande i verksamheternas utveckling på individ-, verksamhet- och systemnivå för att tillvarata brukarnas kunskap.**

Stödja arbetet med att öka användning av brukarrevisioner.

Har inte kunnat genomföras då brukarföreningen som genomför brukarrevisioner avvecklats.

Brukarmedverkan

Stödja/sprida kunskap om brukarstyrd verksamhetsutveckling.

Kunskapsspridningen fortsätter löpande i utvecklingsarbetet som genomförs i länet.

Stödja utvecklingen av den länsövergripande brukarorganisationen, bland annat genom att utgöra en arena för brukarorganisationens möten och samråd.

Medarbetare träffar det regionala brukarrådet regelbundet i syfte att få brukarorganisationernas idéer och synpunkter i utvecklingsarbetet (inom ramen för psykisk hälsa-satsningen). Brukarrådet använder ofta Kommunförbundets lokaler för sina möten.

Kompetensförsörjning

- **Mål: Stödja och samordna kommunernas utvecklingsarbete för att stärka verksamheternas kompetensförsörjning inom strategiskt viktiga områden.**

Utveckla en länsgemensam modell för kompetensutveckling inom socialtjänstens område.

Arbetet med att ta fram en länsgemensam modell för kompetensutveckling fortsatte med behovsinventering som genomfördes med hjälp av nyckelpersoner från kommunerna. Ett samlat dokument som beskriver länets kompetensbehov finns nu framtaget och prioriteringar utifrån detta kan göras.

Utifrån modellen anordna utbildningsinsatser inom länets prioriterade fokusområden (Barn & unga, Missbruk & beroende, Äldre, Funktionsnedsättning, Psykisk hälsa, e-tjänster, Uppföljning & utvärdering, Kompetensförsörjning, Brukarmedverkan samt Kunskapsutveckling).

Under året har en rad olika utbildningar inom länets prioriterade fokusområden anordnats. Inom området barn och unga har exempelvis basutbildningen "Kunskap för barn & ungas bästa" för handläggare inom socialtjänstens verksamhetsområde barn och unga genomförts (120 deltagare), utbildning i Socialtjänstens ansvar för placerade barn (56 deltagare) och utbildning i Risk och skydd (100 deltagare). Andra utbildningar som har anordnats är Att sätta mål (330 deltagare) och Dokumentation för utförare (60). Inom området ensamkommande barn och unga har ett antal utbildningar genomförts. Professionellt bemötande och förhållningssätt (130 deltagare), Dokumentation för HVB personal (195 deltagare). Även utbildning i Lågaffektivt bemötande har anordnats (170 deltagare).

En rad olika utbildningar har anordnats inom området missbruk och beroende. Metodutbildningar som t ex HAP och AUDIT/DUDIT, ANDT på schemat, Uppmärksamhetsdag mot dopning, en dag om Beroende och samsjuklighet (55 deltagare), baskurs i missbruk och beroende (60 deltagare), preventiva insatser för ensamkommande (80 deltagare). Under vecka 49 anordnades i samverkan med landstinget och länsstyrelsen en rad olika föreläsningar på temat En vecka fri från våld (310 deltagare). En Familjehemsdag har anordnats (95 deltagare).

Anordna årliga kunskapsdagar för att sprida forskning och utvecklingserfarenheter i länet.

Kunskapsdagar har inte kunnat genomföras under 2017, planeras för 2018.

Utveckla förutsättningar för samordningen av verksamhetsförlagd utbildning (VFU) för sjuksköterskor.

Rekrytering av personal har genomförts under 2017 för en start av verksamheten i början av 2018. Kommunförbundet har deltagit i samverkansmöten med MIUN under året.

Kompetensförsörjning

Utveckla samordningen av VFU för socionomstudenter.

Ett nytt avtal har skrivits med Umeå universitet med inriktning på att utveckla den individuella uppföljningen av studentens studiemål. En träff med utvecklingsfrågor har genomförts med MIUN och nytt avtal är på gång. Verksamhetsförlagda utbildningsplatser har ordnats enligt avtalen.

Bidra till ökad kunskap om välfärdssektorn som attraktiv arbetsplats.

Socialchefs nätverket har initierat ett nytt utvecklingsområde för ledning, organisation och arbetsmiljö inom socialtjänsten. En forskare med den inriktningen har anställts och arbete med en kunskapsöversikt har påbörjats.

Integrera Vård- och omsorgscollege med socialtjänsternas kompetensförsörjningsarbete och processleda Vård och omsorgscollege Södra Norrland.

Örnsköldsvik har under året anslutit till Södra Norrland ifrån region Västerbotten och Sollefteå har under året ansökt om certifiering. Hela Västernorrland ingår nu i Vård och omsorgscollege Södra Norrland. Under året har regionen beviljat projektmedel för utveckling av handledarorganisation/lärandeorganisation inom Vård och omsorgscollege.

Stödja socialtjänsternas genomförande av KIVO-projektet (Kvalitetssäkrad inkludering i vård och omsorg).

Återkoppling av KIVO-projektet har genomförts regelbundet inom socialchefs nätverket.

Ansöka om forskningsmedel för att öka kunskapen om organisationens påverkan på de professionellas förutsättningar i socialt arbete.

Under året har arbetet med en forskningsansökan inom området arbetsvillkor påbörjats.

Äldre

- **Mål: Stödja kommunernas förmåga att utveckla en säker och samordnad vård och omsorg för de äldres välbefinnande och värdighet.**

Samordna centrala nätverk för erfarenhetsutbyte och uppdragsarbete
Utveckla förutsättningar för god äldreomsorg i länet.

Äldreomsorgsnätverket har mötts fem gånger under året och också skapat ett dokument för sitt arbete. De flesta av nätverkets medlemmar deltog vid SKL:s spridningsseminarium Ljus på natten, där välfärdsteknik, digitalisering och innebörden av antagandet av rekommendationerna diskuterades. Nätverket har genomfört en regional dialog om behov och möjligheter att nyttja YH-utbildning (yrkeshögskola) inom äldreomsorgen. Denna regionala dialog har bidragit till att i ett framtidsperspektiv skapa nationella riktlinjer för YH utbildning inom äldreomsorgen genom Föreningen Vård- och omsorgscollege.

Nätverket har under året identifierat behov av utbildning för sjuksköterskor i inkontinensvård. En upphandling startades via Örnsköldsviks kommun som tyvärr fick avslutas på grund av för få anbud, men under 2018 kommer nytt försök göras. Vidare har nätverket identifierat behov av utbildning kring innebörden i socialtjänstslagsstiftning till nya chefer och medarbetare.

Rapportering från hygiensjuksköterskorna på Landstinget om förändrade riktlinjer har genomförts.

Bidra till att utforma framtidens stöd åt utvecklingen av den kommunala äldreomsorgen.

Under 2017 har vi fortsatt att stötta och möjliggöra för socialtjänstens medarbetare att delta i nationella nätverk som representanter för länets verksamheter. Sådana sammanhang är:

- *Arbete med nationella riktlinjer för demensvården*
- *Utveckling av vården av inkontinens*

Äldre

- *Arbete med nationella riktlinjer för schizofreni*
- *Utveckling av anhörigstödet*
- *Spridning av arbetsmetoder som framtagits i länet*

För allt deltagande krävs att representanten återkopplar till de relevanta nätverken i länet.

Stödja samverkansprojektet "Trygga, säkra och samordnade vård- och omsorgsprocesser".

Under året har rapportering från projektet regelbundet genomförts via projektmedlemmar till nätverket. Under 2017 har de Nationella riktlinjerna för demens omarbetats. I detta arbete har enheten fungerat som samordnare och metodstöd.

Barn och unga

- ***Mål: Stödja verksamheternas kunskapsutveckling för att höja kvaliteten, tryggheten, säkerheten och delaktigheten för barn och unga i samhällsvården.***

Bistå socialtjänsterna i genomförandet av nya BBIC (Barns behov i centrum).

Utvecklingssamordnaren har bevakat utvecklingen genom träffar som socialstyrelsen och Sveriges kommuner och landsting anordnat. Länets BBIC-nätverk har träffats på Kommunförbundet fyra gånger under året där information om vad som är aktuellt inom BBIC och erfarenheter har delats mellan kommunerna.

Anordna Familjehemsutbildning/dagar.

Kommunförbundet har anordnat en familjehemsdag där cirka 100 familjehemsföräldrar deltagit. Innehållet för dagen var hur Ungdomsmottagningen arbetar med unga och ungas egna erfarenheter av placeringar via föreningen Knas Hemma.

Samarbeta med Länsstyrelsen inom våldsområdet.

Kommunförbundet har deltagit i ett antal träffar för information och erfarenhetsutbyte. Tillsammans med landstinget och länsstyrelsen har Kommunförbundet anordnat en rad föreläsningar under "En vecka fri från våld".

Följa upp den gemensamma socialjournspiloten.

Kommunerna har inte kunnat verkställa den planerade gemensamma socialjouren och en uppföljning av verksamheten har därför inte varit aktuell att genomföra.

Bidra till utveckling av länsgemensam familjehemsvård.

Arbetet med att ta fram ett organisationsförslag för länsgemensam familjehemsvård avslutades. Fem av länets kommuner beslutade att delta i etableringsfasen av den nya organisationen och rekrytering av en chef/projektledare för gemensam familjehemsvård har genomförts.

Samordna nätverk för erfarenhetsutbyte och uppdragsarbete.

Kommunförbundet har samordnat nätverket för Barns brukarmedverkan, chefsnätverket för barn och unga samt cheferna för området ensamkommande. För samtliga nätverk har Kommunförbundet bidragit med omvärldsbevakning och ansvarat för träffarna. Sex av länets sju kommuner har deltagit i det nationella projektet Förbättrad dokumentation och i det arbetet har Kommunförbundet haft en samordnande roll gentemot nationell och kommunal nivå.

Barn och unga

Handleda en doktorand inom området skolans anmälningar till socialtjänsten.

Handledningen har fortgått enligt planering och doktoranden är nu halvvägs genom avhandlingsarbetet. Handledarskapet delas mellan en forskare på FoU Västernorrland och en forskare på institutionen för socialt arbete på Umeå universitet.

Stödja kommuner i arbetet med att kompetensutveckla socialsekreterarna gällande barnsamtal.

Forskningscirkclar med fyra träffar innehållande litteraturläsning samt praktiska övningar genomfördes för fem grupper i Sundsvalls kommun.

Bedriva forskning inom området barn och unga.

Forskningen fortgår enligt planering om en avrapportering gällande studien om jourhemsplaceringar genomförs i årsskiftet. Utöver detta pågår olika projekt gällande psykisk ohälsa för barn i samhällsvård, arbetssituationen för socialsekreterare som arbetar med ensamkommande barn och samt barns upplevelse av SkolFam (Skolsatsning i familjehemsvården).

Genomföra insatser för att öka kunskapen kring ensamkommande barn.

Länets kommuner har i samverkan med Kommunförbundet ansökt om medel från Länsstyrelsen i syfte att anordna utbildningsinsatser och erfarenhetsutbyte för att höja kompetensen inom området ensamkommande. En rad utbildningar har genomförts under året och forum för erfarenhetsutbyte har samordnats av Kommunförbundet i samverkan med Länsstyrelsen. I dialog med befintliga nätverk har Kommunförbundet och Länsstyrelsen tagit initiativ till att bjuda in boendechefer och myndighetschefer inom området ensamkommande till framtida gemensamma träffar.

Omvärldsbevaka, till exempel genom att delta i nationella nätverk.

En forskare från FoU Västernorrland deltar i en expertgrupp på myndigheten för vård och omsorgsanalys gällande systematisk uppföljning av den sociala dygnsvården för barn och unga.

Missbruk och beroende

- **Mål: Stödja och samordna verksamheternas utveckling för att skapa en kunskapsbaserad och välintegrerad missbruks- och beroendevård**

Samordna nätverk för erfarenhetsutbyte och uppdragsarbete.

Under året har nätverksträffar för enhetschefer inom missbruk och beroendområdet för erfarenhetsutbyte och uppdragsarbete samordnats och genomförts vid två tillfällen. En träff för länets metodstödjare inom missbruk och beroendevården har genomförts. Ett flertal träffar i RKUN (det regionala kunskapsutvecklingsnätverket) tillsammans med Landstinget Västernorrland och Länsstyrelsen har genomförts med fokus på samarbete inom kunskapsutvecklingen på regional nivå.

Stödja kommunerna i uppdraget att förbättra vård och behandlingsinsatser för personer omhändertagna enligt LOB (Lagen om omhändertagande av berusade personer).

Kommunerna har fått stöd i uppdraget att förbättra vård och behandlingsinsatser för personer omhändertagna enligt LOB (Lagen om omhändertagande av berusade personer).

Stödja implementering av nationella riktlinjer inom missbruk och beroendevård.

Förbättra rutiner och stödja implementering av dessa i tillämpningen av LVM (Lagen om vård av missbrukare i vissa fall).

Missbruk och beroende

En uppföljning av implementering av processkartan utifrån LVM (Lagen om vård av missbrukare i vissa fall) har påbörjats och beräknas vara klar i mars 2018. Under året har samarbete och samordning av forskningsstudier med externa parter på internationell, nationell, regional och lokal nivå genomförts där det funnits koppling till det regionala arbetet inom missbruk och beroendområdet. Utifrån lokala kunskapsbehov har ett arbete pågått för att främja och driva forskning inom området. I samarbete med externa parter har det samordnats och genomförts ett flertal länsgemensamma kunskapsdagar inom området.

Omvärldsbevaka, till exempel genom deltagande i nationella nätverk.

Deltagit vid två av de möten som genomförts via det nationella nätverket MILK (missbruksvård inom landsting och kommun). Ingår i SKL:s expertgrupp gällande framtagande av handlingsplan för missbruk och beroende.

Funktionsnedsättning

Mål: Stödja och samordna verksamheternas utveckling för att skapa kunskapsbaserade välfärdstjänster inom området funktionsnedsättning

Samordna nätverk för erfarenhetsutbyte och uppdragsarbete.

Genomfört sex möten med chefsnätverket, fyra möten med arbetsgruppen brukarundersökningar, två fokusgrupper gällande kunskapsstöd för ökad delaktighet.

Stödja utveckling och införande av systematisk verksamhetsuppföljning inom området.

Öppna jämförelser, Funca, IBIC är verktyg som varit aktuella under 2017

och kommer fortsatt att vara aktuella att följa/implementera/utveckla.

Stödja arbete för ökad delaktighet, t ex genom att informera och utbilda vägledare om Delaktighetsmodellen.

Handlingsplaner från genomförda slingor i länet har under 2017 samlats på kommunförbundet för eventuell utvärdering av modellen framöver. Ingen utbildning av nya vägledare har skett under 2017.

Bidra med vetenskapliga underlag i utvecklingen av området.

Kartläggning av boendestöd/individuellt stöd påbörjats under 2017. Förmedlat information (t.ex. nya kunskapsstöd) och utbildningar fortlöpande från SKL och socialstyrelsen till nätverk och arbetsgrupper.

Samordna projektet "Yrkestitulatur med tillhörande kompetensnivåer".

Arrangerat uppstartsmöte, arbetsgruppen har träffats en gång per månad under 2017, träffar med vuxenutbildningen i Kramfors, Härnösand och Sundsvall, medverkat vid två tillfällen på regionala styrgruppen Vård och omsorgscollege.

Psykisk ohälsa

Mål: Stödja verksamheternas utveckling av kunskapsbaserad vård och stöd för människor med psykisk ohälsa

Stödja socialtjänsternas utvecklingsprocesser utifrån länets handlingsplan

Arbetet med att kartlägga arbetsformer och metoder med syfte att tidigt upptäcka droganvändning och behandla missbruk hos barn och unga har påbörjats.

Psykisk ohälsa

Under 2017 kom ytterligare en överenskommelse inom området psykisk hälsa där medarbetare inom enheten har fungerat som samordnare och metodstöd i kommunernas arbete med insamling av data samt analys av dessa. Medarbetarna har också fungerat som ett bollplank i kommunernas arbete med att arbeta fram en lokal handlingsplan rörande gruppen barn och unga.

Bidra med vetenskapliga underlag i utvecklingen av området.

Sker kontinuerligt i utformandet av uppdrag inom området.

Bidra till att utveckla området psykosocialt stöd utifrån kommunernas behov.

Påbörjat en kartläggning av boende/individstöd. Gett stöd åt kommunerna utifrån deras arbete med handlingsplanen inom Psykisk hälsa.

Samordna nätverk för erfarenhetsutbyte och uppdragsarbete.

Inom området finns arbetsgrupp som stödjer kommunernas arbete enligt överenskommelse Psykisk hälsa.

Omvärldsbevaka, till exempel genom att delta i nationella nätverk.

Arbetet med att uppdatera de Nationella riktlinjerna för schizofreni och schizofreniliknande tillstånd har påbörjats där medarbetare från enheten deltar i arbetsgruppen (för kommunerna i Västernorrland).

Arbetsliv och rehabilitering

- **Mål: Utveckla kunskap om insatsers effekt på människors inträde på arbetsmarknaden**

Utföra utvecklingsuppdrag utifrån kommunernas behov.

Under året har förfrågningar om andra projekt kommit, dessa har förberetts och startar troligen i början av 2018.

Sprida resultat från kommunernas verksamheter.

Har presenterat resultat från tidigare utvärderingar av arbetsmarknadsprojekt för kommunerna både regionalt och nationellt.

Forskning och utveckling - FoU

Ledning, personal och ekonomi

Forskningsenheten tillhör organisatoriskt Kommunförbundet Västernorrland. Förbundets styrelse har det politiska övergripande ansvaret för enheten vilket även innefattar beslut om enhetens ekonomiska ram och inriktning.

Ledningsgrupp

Den operativa ledningen utgörs av en ledningsgrupp som består av socialtjänsternas förvaltningschefer eller motsvarande. Ledningsgruppen har även beslutat att ordförande för FoU:s ledningsgrupp är den som är ordförande för socialchefsnätverket. FoU:s ledningsgruppsmöten anordnas som en integrerad del i socialchefsnätverkens möten och ordförandeskapet i båda forumen erbjuder en överblick i de utvecklingsprocesser som drivs gemensamt i länet. FoU:s ärenden har en möjlighet att ta tid i anspråk även i de övriga socialchefsmötena om så skulle krävas.

Socialchefsnätverket/Ledningsgruppen för FoU har sammanträtt vid åtta tillfällen under året. De har fungerat som beredande organ inför styrelsens beslut om enhetens verksamhet och budget. Gruppen har prioriterat och beslutat om forsknings- och utvecklingsprojekt och andra kunskapsutvecklande aktiviteter, inom ramen för den fastlagda verksamhetsplanen. Ledningsgruppen förväntar sig att FoU bidrar med vetenskapligt stöd till den länsgemensamma utvecklingen som prioriteras. Planeringen och genomförande sker i nära samarbete med olika yrkesgrupper i kommunernas socialtjänstverksamhet samt med samordnande personal på enheten.

Under 2017 har seminarier med ledningsgruppen och FoU:s personal ordnats för att erbjuda möjlighet till gemensam fördjupning i prioriterade frågor. Detta har bl.a. resulterat i ett nytt forskningsområde, organisation och ledarskap, samt ett nytt forskningsprojekt i uppföljning och utvärdering som kunskapskälla för verksamhetsutveckling.

Ledningsgruppen för FoU har även initierat behov av att veta mera om orosanmälningar till socialtjänsterna i länet. De följer upp Hanna Dahlbergs forskning inom området och tillgängliggör sina verksamheter för hennes forskningsbehov.

Den planerade nya verksamheten med samordning av den verksamhetsförlagda utbildningen för sjuksköterskor har försenats på grund av svårigheter att rekrytera kompetent personal. Verksamheten kommer dock vara i full gång under 2018. Detta märks i den ekonomiska redovisningen då utfallet inte motsvarar de budgeterade kostnaderna för VFU: n.

Ledamöter 2017:

Agneta Nordström, ordförande	Härnösand
Ingeborg Melin	Timrå
Katarina Persson	Ånge
Ann Katrin Lundin	Sollefteå
Anna-Stina Fors Sjödin	Kramfors
Katarina Jensstad	Örnsköldsvik
Silvia Sandin-Wiberg	Sundsvall

Personal

Under verksamhetsåret har följande personer varit anställda inom forskningsenheten:

Sirpa Virtanen, FoU-chef	0,40
Malin Bolin, Fil dr i sociologi	0,50
Viktoria Skoog, Fil dr i socialt arbete	0,80
Madeleine Blusi, Fil dr i omvårdnadsvetenskap	0,25
Carolina Klockmo, Fil dr i hälsovetenskap	0,80
Sheila Zimic, Fil dr data och systemvetenskap	1,00
Sobani Wijesekera, FoU-assistent	0,50
Anders Fisk, VFU-samordnare	0,60
	<hr/>
	4,85

Ekonomisk redovisning

Intäkter	Budget	Utfall	Kostnader	Budget	Utfall
	2017	2017		2017	2017
Basfinansiering kommunerna	2 450 000	2 449 959	Personal	3 790 000	3 061 113
Forskningsmedel			OH-kostnader Kommunförbundet	420 000	360 000
VFU	1 250 000	482 898			
Externa uppdrag	1 050 000	1 018 653	FoU-stipendium	100 000	40 000
Periodiserade medel			Resor, konferenser, litteratur, licenser	440 000	490 397
Summa	4 750 000	3 951 510		4 750 000	3 951 510
				Resultat	0

FoU Västernorrland är en del av Kommunförbundet Västernorrland och denna berättelse redovisar endast den verksamhet som bedrivits av FoU Västernorrland. Verksamheten ingår också i den Årsredovisning som Kommunförbundet Västernorrland (org.nr. 222000 - 0638) fastställt för 2017.

Kommunförbundet Västernorrland

info@kfvn.se

kfvn.se

fouvasternorrland.se